

Kristus – naděje pro Evropu

(Zkrácená verze společného pastýřského listu)

*Pastýřský list přečtete při všech bohoslužbách
7. neděle velikonoční - 1. června 2003*

Drahé sestry, drazí bratři!

1. „Bůh, dárce naděje, ať vás naplní samou radostí i pokojem ve víře, abyste prospívali v naději s mocnou pomocí Ducha svatého“ (Řím 15,13). Těmito slovy sv. Pavla se my, arcibiskupové a biskupové z osmi střeoevropských zemí, poprvé společně obracíme na věřící a zveme je zároveň na Střeoevropské katolické dny. Činíme tak ze své spoluodpovědnosti za Evropu. Co Pavel napsal římské obci před 2000 lety, je spásnou novinou ještě i dnes: Smíme věřit v *Boha naděje*, v Boha, který je nadějí pro nás i pro celý svět. To platí i pro Evropu, světadíl, který – jako možná nikdy předtím v dějinách – právě srůstá v jednotu.

I. Naděje pro Evropu

2. Mnoho lidí spatřuje v této rodící se Evropě *naději*, jiní pocítují spíše ohrožení a nebezpečí. Někteří poukazují na nové možnosti pokojného soužití národů, kultur a náboženství. Jsou vděční, že pro mnoho národů střední Evropy končí dlouhá doba nesvobody a utrpení, která mnoho lidí stála život. Mezi nimi je немало těch, kdo z věrnosti své víře položili svůj život jako mučedníci pro Krista.

3. Mnozí doufají, že při velikých úkolech, které jsou nám celosvětově svěřeny, bude náš světadíl promlouvat společným hlasem. Jiní varují před Evropou, která v důsledku svých hospodářských možností vykonává moc nad chudšími národy a uzavírá se do svého bohatství, a kriticky poukazují na tendence vzdát se kulturních a morálních hodnot, které po staletí patří k cennému dědictví Evropy. V jejich pohledu je důstojnost lidského života mnohonásobně ohrožena.

4. Je Evropa nadějí? Odpověď zřejmě bude muset znít: Evropa dává mnoho podnětů k oprávněným očekáváním, avšak není nadějí, nýbrž úkolem. Tento úkol však vyřešíme, jen když budeme schopni čerpat z hlubokých zdrojů, a to nikoli na posledním místě ze *zdroje naděje*. Kde však zdroj naděje najdeme?

II. Naše naděje Kristus

5. Je dobré si na tomto místě připomenout programový výrok našeho papeže Jana Pavla II., který pronesl při nešporách za Evropu 10. září 1983 ve Vídni: „*Nadějí pro Evropu je Kristův kříž*. Je znamením usmiřující Boží lásky k nám lidem, která překonává utrpení i smrt, je příslibem bratrství všech lidí a národů a je zdrojem božské síly pro počínající obnovu celého stvoření.“¹ My, arcibiskupové a biskupové z Bosny a Hercegoviny, České republiky, Chorvatska, Maďarska, Polska, Rakouska, Slovenska a Slovinska, na tento výrok

¹ Jan Pavel II., Projev při slavnostních nešporách za Evropu na náměstí Hrdinů ve Vídni 10. září 1983, in: L'Osservatore Romano deutsch, č. 37/1983, s. 5.

navazujeme a zveme ke společné „pouti národů“ do rakouského Mariazell ve dnech 22. a 23. května 2004.

6. Je to osm střeoevropských zemí. Může nám to připomenout osmihrannost starokřesťanských křestních kostelů a baptisterií, a tím i křesťanské kořeny, z nichž Evropa se svou kulturou žije dodnes. Křtitelnice jsou zároveň jasným poukazem na to, že právě víra a křest nám otevírají přístup k vlastnímu zdroji veškeré naděje. Nenajdeme ji v nějaké ideji, ale naši nadějí je osoba: Ježíš Kristus, ukřižovaný a zmrtvýchvstalý, jenž sedí po pravici Otce.

7. Jak řekl papež Jan Pavel II., Kristův kříž „je znamením Boží lásky k nám lidem, která přináší usmíření a přemáhá utrpení a smrt, je příslibem bratrství všech lidí a národů, je zdrojem božské síly pro počínající obnovu celého stvoření“. Právě křesťany tato milost smíření zmocňuje a zavazuje k tomu, aby se usmířili se všemi lidmi. Musíme proto prosit za odpuštění ty, jimž jsme způsobili křivdu a škodu. Zároveň je naší křesťanskou povinností, abychom sami odpouštěli, jsme-li o odpuštění žádáni. Pouze tak lze dosáhnout trvalého smíření mezi lidmi a národy a spravedlivého míru.

8. V Kristu je vrženo světlo na Boží život a jeho lásku uprostřed dějin; daroval nám tím naději, která zahrnuje zemi i nebe. Protože má základ v nebi, je zároveň i nadějí skutečně blízce pozemskou. Je to naděje, která nás solidarizuje s vlastním národem i se všemi národy a lidmi, která nás otevírá jejich starostem a útrapám, jejich nadějím i jejich radostem.² Naše naděje má svůj původ ve víře v Boha Otce, který se nám zjevil ve svém Synu a spojuje nás v Duchu svatém v jednotu jako bratry a sestry.

9. V této víře můžeme spoluobčankám a spoluobčanům, zejména však těm, kdo nesou odpovědnost a mají vliv v politice a společnosti, říci slovy biskupské synody pro Evropu toto: „*Poselství a svědectví evangelia tvoří veliký zdroj síly, který může Evropě navrátit nezbytnou a často zmiňovanou duši, který je schopen dát hospodářství do služeb obecného blaha, politiku učinit místem odpovědných a prozřetelných rozhodnutí, ze sociálního života vytvořit prostor pro podporu institucí počínaje rodinou až po různá sdružení jakožto živé tkáň nového evropského společenství.*“³ Ještě jednou řečeno jinými slovy: „Ježíš Kristus, který žije ve své církvi, je zdrojem naděje pro Evropu.“⁴

III. Církev vracející se ke svému zdroji

10. Ano, je to „Ježíš Kristus, který žije ve své církvi...“ To, co Kristus působí, *se zpřítomňuje a získává účinnost svědectvím víry a konáním církve*. Druhý vatikánský koncil to viděl takto: „Církev je totiž v Kristu jakoby svátost neboli znamení a nástroj vnitřního spojení s Bohem a jednoty celého lidstva.“⁵ Tak si církev uvědomuje sebe samu, své zaslíbení i svůj úkol.

11. Střeoevropské katolické dny a naše společná pout' do Mariazell jsou pozváním stát se církví, již jsme. K tomu nás vybízí papež Jan Pavel II., když hovoří o *nové evangelizaci*. Ta má svůj střed v Ježíši Kristu. Je zapotřebí, abychom poznali, že on je bohatstvím našeho života. K němu můžeme a máme jít. On přece řekl ženě u Jákobovy studny: „Kdo se však napije vody, kterou mu já dám, nebude žíznit navěky, ale voda, kterou mu dám já, stane se v něm pramenem vody tryskající do života věčného.“ (Jan 4,14). A budeme-li z tohoto

² Srov. Druhý vatikánský koncil, pastorální konstituce *Gaudium et spes*, 1.

³ Instrumentum laboris biskupské synody: Druhé zvláštní zasedání pro Evropu, in: *Verlautbarungen des Apostolischen Stuhls*, č. 138, Bonn 1999, čl. 53.

⁴ Znění základního textu (pozn. 3).

⁵ Druhý vatikánský koncil, konstituce o církvi *Lumen gentium*, 1.

pramene čerpat, budeme schopni dávat naději i druhým. Boží naděje je pro všechny lidi. Kde lidé objeví Krista a jeho evangelium naděje a s vírou je přijmou, stane se pro ně naděje živou skutečností.

12. Jít ke Kristu, který je nadějí Evropy – jak to může konkrétně vypadat? Drahé sestry a drazí bratři, chceme poukázat na tři body. Bylo by pěkné a povzbudivé, kdybychom věděli, že jsme po dobu příprav na pouť do Mariazellu *spojeni úsilím o tato tři těžiště*:

13. Za prvé: Hledejme čtením a žitím *Božího Slova* novou sounáležitost a důvěrnost s Kristem. Jedině on má slova věčného života (srov. Jan 6,68), slova, která jsou nadějí. Jestliže tato slova nebudeme pouze číst, ale žít je, pak odhalíme, že to skutečně jsou slova života!

14. Za druhé: Odhalme znovu *neděli a eucharistii jako slavnost se Zmrtvýchvstalým Kristem*, který nám pod způsoby chleba a vína chce darovat své tělo a svou krev, svůj božský život. Odhalme v této slavnosti svátost skutečné jednoty, na kterou lidé čekají – jednoty s Bohem, která z nás zároveň činí sestry a bratry.

15. Za třetí: Život z Božího slova a z eucharistie vyúsťuje v život vyznačující se *vzájemnou láskou*. Je to život, který nás nejen hluboce spojuje s Bohem, nýbrž je zároveň i konkrétní – znamená nasazovat se pro život, pro mír, pro spravedlnost a uchování stvoření. Cennou orientaci k tomu máme v sociálním učení církve, které se tímto naším nasazením má stát stavebním principem Evropy. Naše služba platí všem lidem – obzvláště těm, jimž se děje křivda a jsou zbaveni práv, kteří hladovějí duševně i tělesně. Tak naplníme nové přikázání, jež patří k Ježíšovu odkazu (srov. Jan 13,34).

16. Sestry a bratři, zaměříme svůj pohled vpřed! Jako křesťané máme nejen minulost, nýbrž především také budoucnost. O tuto budoucnost půjde při našich společných Středoevropských katolických dnech. Na své pouti se obzvláště budeme svěřovat Panně Marii. Ona spojuje naše národy, které ji v Mariazell společně budou vzývat jako *Magna Mater Austriae, Magna Domina Hungarorum, Alma Mater Gentium Slavorum*. Kéž nám svou přimlouvou pomůže, abychom byli svědky naděje, za niž vděčíme Kristu a která nás v Evropě může přivést ke skutečné jednotě.